440
III · 3

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Զմիւռնիայ. 1880. Յունիսի 16.

Լրագիրս ամեն ուրբաթ օրեր հրատարակի.
Տարեկան գինն է Փարիզի համար. 15 ֆր.
Տաճկաստանի, Աւստրիոյ, Անգղիոյ 18 »
Ռուսաստանի եւ Պարսկաստանի. 25 »
Ամերիկայի եւ Հնդկաստանի . . . 28 »

ՓԱՐԻԶ

ԼՐԱԳԻՐ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

Ստորագրութիւնները տարեգլխէն սկսին:
Նամակ եւ գրութիւնք պէտք է ուղղին այս օրինակ հասցէիւ. A. Mourad,
rue Saint-Sulpice, 38, à Paris.
Չվճարեալ նամակները պիտի մերժուին:

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ. — Թ. 1 | 1860 | 6 ՅՈՒՆՎԱՐ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Անկէց գրեթէ երբը տարի յառաջ ի Նիկոմիդիա հրատարակած *Հայրենասէր* անուն թերթերնիս, եռամեայ ընթացքէն յետոյ երբ դադրեցուցինք, երբէք զայն անգամ մի եւս շարունակելոյ միտք չէր. ինչպէս որ այն դադարման ակամայ լինելն եւ պատճառները մեր վերջին յայտարարութեան մէջ համառօտիւ բացատրած եմք: Հետեւաբար օրագրութիւնս շարունակելը մեզ միշտ փափաքելի լինելով՝ բարեպատեհ առթին անձկանօք սպասէինք նորա գործադրութեանը:

Ուրախ եմք, որ վերջապէս Ամենակարողին շնորհիւն եւ ազգասիրաց խրախուսանօքն այն ցանկալի առիթն ստացանք եւ ահա սկսիմք լրագիրնիս շարունակել ի Փարիզ, մայրաքաղաքիս անուամբը՝ զայն ՓԱՐԻԶ կոչելով:

Ներկայ հրատարակութեանս նպատակին վրայ հոս կրկին խօսելն աւելորդ կարծեմք, քանզի ի սկզբանէ անտի նպատակնիս մի եւ նոյն է: Ուստի բռնելիք ընթացքնուս վրայ համառօտ ծանօթութիւն մի տամք ընթերցողաց:

Ըստ որում մերազնեայք օրէ օր անխոնջ ջանիւք Եւրոպիոյ զովելի յառաջադիմութեան մասնակից լինել փութան, եւ անոր հետ ստէպ հաղորդակցութիւններ ունենալ սկսելով՝ առեւտուր հաստատելոյ ջանքեր եւ սկզբնաւորութիւններ ընեն. ուստի այսպիսի շարժման մէջ գտնուող ժողովուրդի մը համար, Եւրոպիոյ լուսաւորեալ քաղաքի մը, մանաւանդ Փարիզի մէջ, այնպիսի լրագրոյ մը հրատարակութիւնն օգտակար կրնայ լինել, որ աշխարհի քաղաքական ընթացքին վրայ համառօտ տեղեկութիւններ տալէն ի զատ՝ առեւտրական այն լրերն ալ պարունակէ, որ հայոց վաճառականութեան վերաբերելով շահաւէտ են:

Ահա այսպէս խորհրդածելով՝ սոյն միջոցն ընտրեցինք մեր նպատակին դիմելոյ համար: Ուստի ամեն շաբթու մայրաքաղաքիս օրագիրներէն՝ մերազնեայց օգտակար եւ հետաքրքրութեանն արժանաւոր լրոց համառօտ քաղուած մի պիտի ընեմք:

Սակայն առեւտրական մասին մէջ ամեն շաբթուան փոխանակութեան (գամպիոյ) գիները, նոյնպէս գլխաւոր ապրանաց արժողութիւնը, ծախուածը եւ մուտքն ու ելքը ծանուցանելէն յետոյ, պիտի ջանամք մանաւանդ մետաքսի, խօզակի եւ անոր սերմին առեւտրոյն եւ հունձին վիճակին վրայ հնար եղածին չափ ընդարձակ տեղեկութիւն տալ:

Առանցմէ զատ պիտի հրատարակեմք նաեւ ազգային տեղեկութիւնք, բանասիրական եւ բարոյական վէպեր ընտիր հեղինակաց գրչէ ելած, ու այլեւայլ մանր լրեր, հետաքըրքրական եւ զուարճալի դէպքեր:

Ուստի եթէ մեր նպատակին յարմար գրութիւնք եւ տեղեկութիւնք խրկուին մեզ, պիտի ընդունիմք եւ արժան դատվածները պիտի հրատարակեմք: Սակայն կրօնական խռովայոյզ խնդիրներու վրայ գրուածները եւ զզուելի վիճաբանութիւնները միշտ պիտի մերժուին:

Լրագիրս հնար եղածին չափ անյապաղ բաժանորդաց հասցնելոյ համար, հրատարակման օրերն ուրբաթ ընել որոշեցինք. եւ ահա սկսիմք ըստ նոր տումարի նոր տարւոյս առաջին ուրբաթ օրէն: Մանաւանդ հոգ տարինք նաեւ գնոյն չափաւորութեանը մասին, եւ տարեկանը Փարիզի համար 15 ֆրանք սահմանեցինք: Անկէց ի զատ՝ փափաքելով որ հայաբնակ գեղերու ամենաաղքատիկ դպրոցներն ալ գոնէ լրագիր մի կարդալէ զուրկ չմնան, ուստի այնպիսեաց համար տասն օրինակ յատկացուցած եմք ձրի տալ. որոնք ուզուած ժամանակն անմիջապէս պիտի յղեմք, միայն թէ նամբուն ծախքն իրենք հատուցանեն:

Արդ՝ ինչպէս որ ամեն գործ, եւս առաւել սկզբնաւորութեան ժամա-

նակը, անհամար թերութիւններ ունի. նոյնպէս մեր այս աշխատութեան մէջ ալ անշուշտ շատ թերութիւններ պիտի տեսնուին. մանաւանդ որ այս երկրորդ ձեռնարկութիւնիս ալ առաջնոյն պէս մեր կարողութենէն շատ վեր է : Բայց ամենադժուար գործերն անգամ անթուլ ջանիւք ի գլուխ ելնելուն ստուգութեանը համոզուած լինելով' առանց այսպիսի գործի մը մեր անկարողութեանը նայելոյ ձեռք զարնեմք անոր, ապաւինելով ընթերցողաց ներողամտութեանը. զորս նոր այժմէն հայցելնուս յետոյ, ծանուցանեմք նաեւ' որ եթէ նշմարած թերութիւններնին մեզ ազդ առնել հաճին' չպիտի արհամարհեմք, այլ մեր չտեսած թերութեանցը նոցա դրդմամբը վերհասու լինելով պիտի փութամք ուղղել. որով գործերնիս օրէ օր զարգացընեմք, եւ եթէ հնար է, եւրոպական լրագրոց գոնէ յետինին կարգը դասելոյ կարողանալով' ծառայութիւննիս ըստ արժանւոյն կատարած լինիմք, որ մերմիմիայն բաղձանքն է :

Գրեթէ երկու շաբաթէ ի վեր լրագրոց խօսակցութեանց եւ քննադատութեանց նիւթ եղած է *Պապ եւ Դեսպանաժողով* ըսված Տետրակը: Ոմանք անկէ հետեւած տարաձայնութիւններէն մեծ դժուարութիւններ ծագելոյ երկիւղ կրեն: Իբր թէ Լոնտոնէն գրուած նամակի մը խօսքին նայելով, այն Տետրակին հրատարակման հետեւեալ օրը' Պապին պատուիրակը Գեր. Տաքքոնի, Վալեվսքի կոմսին երթալով' եռանդմամբ ստիպեր է եղեր թէ' այն Տետրակը պաշտօնական կերպիւ ուրացուի *Մօնիթէօրի* միջոցաւ: Վալեվսքի կոմսն այս խնդիրը մերժելուն' Գեր. Տաքքոնի, մէկ կողմանէ, կոմսին յայտներ է որ այն Տետրակն արգելք պիտի լինի Պապին երեսփոխաններուն յառաջիկայ դեսպանաժողովին ներկայանալը. եւ միւս կողմանէ, հեռագրով Անթօնէլլի կառտինալին պատուիրեր է եղեր, որ Հռոմէն նամբայ ելնելն ուշացընէ: Նոյն ժամանակը Մէթէռնիխ իշխանը եւ Անթօնինի մարգիզը Վալեվսքի կոմսին յայտներ են, թէ իրենց կառավարութիւններն տհաճ են տետրակին պատճառած տարաձայնութեանցը վերայ, եւ թէ պապին երեսփոխանաց դեսպանաժողովը մտնելէն հրաժարելը' կարելի է արգելք լինի նաեւ Աւստրիոյ եւ Նափոլիի երեսփոխանաց ներկայանալնոյն : Դարձեալ ասեն թէ, պապին երեսփոխանները դեսպանաժողովին մէջ չպիտի մտնեն, եթէ Գաղիա յառաջագոյն չխոստանայ պապին այժմեան իշխանութիւնն անխախտ մնալոյն պաշտպանութիւն ընել : Եւ յաւելցընեն թէ Անթօնէլլի կառտինալը Գաղիոյ դեսպանին ծանուցեր է, որ սուրբ աթոռոյն երեսփոխանները' դեսպանաժողովէն ա՛յն ժամանակ ետ պիտի քաշուին, երբ Հռովմայ քահանայապետին այժմեան կարողութիւնը քննութեան դրուի. ուստի խնդրեր է որ իրենց խոստացվի թէ ժողովքը այս կարողութիւնն ամեն վնասներէ ազատ պահել պիտի զգուշանայ: Եւ թէ այս պայմանով միայն պիտի հաճին իրենց հետ նաեւ Աւստրիոյ եւ Նաբօլիի կառավարութիւններն բանախօսութեան մէջ մտնել : Ահա այս եւ այսպիսի տարաձայնութիւններէն հետեւի ոմանց երկիւղը :

Իսկ աւելի խոհական եւ քաղաքագէտ մասը' թէ եւ այս դժուարութիւններն բոլորովին չարհամարհեր, բայց չափազանց երկիւղի ալ արժան չդատեր : Ինչպէս *Սիէքլ* օրագիրը *Պապ եւ Դեսպանաժողով* Տետրին դէմ Տիւբանլու եպիսկոպոսին հրատարակած սպառնալից գրութիւնը քննած ժամանակն ասէ թէ,

« Այսպիսի ամբարտաւան խօսքերը'
« իրեն ուղղած անձինքը ոչ թէ միայն չեն
« վրդովեր, այլ եւ կարելի է խնտացնեն
« ալ. քանզի այդ խօսքերը ծաղրալի
« կնիքով մը դրօշմեալ երեւին մեզ : Ա՛ղէ,
« Տէր եպիսկոպոսք, ձեր դարագլուխը յի-
« շեցէք, դուք մոռցեր էք որ լի բովանդակ
« իննետասներորդ դարուն մէջն էք, եւ
« թէ լուսագոյն պապականներն լուսա-
« ւորեալ են այժմ եւ երբէք չեն երեւակայեր
« ձեր խաչակրաց կարգին մէջ մտնելով
« ձեզ հետեւել : »

Ահա այսպէս ոմանք իրաց այժմեան վիճակէն ձախող ելք գուշակելով խռովին, եւ ոմանք եղած սպառնալեաց գործադրութիւնն աննար համարելով անփոյթ լինին: Իսկ թէ ո՞վ իրաւունք պիտի ունենայ, զայն ապագայն պիտի յայտնէ :

ՊԱՊԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երկու շաբաթ առաջ *Պապն ու Դեսպանաժողովն* անուն Տետր մի ելաւ, որ երկու տարի առաջ *Նափոլէոն Գ. եւ Անգղիայ*, հուսկ յետոյ *Նափոլէոն Գ. եւ Իտալիայ* անուն Տետրերուն հեղինակի (որ եւ Ֆռանսայի ամենէն բարձրաստիճան անձի) գրչէն ելած կարծուի ընդհանրապէս :

Այս Տետրն որ Պապին հոգեւոր եւ մարմնաւոր իշխանութեանց վրայ նուրբ դատքննութիւն ընելէն յետոյ, երկուքը միասին վարվելուն աններութիւնը ցոյց տայ, եւ պատկառանօք փափաքի աշխարհական իշխանութենէն ազատել կամ անոր վրայէն քրիստոնէական պաշտօնի հակառակ ծանրութիւն մի թեթեւցնել. այս Տետրն ըսինք, մեծ ազդեցութիւն տուաւ բոլոր Եւրոպայի:

Անշուշտ, յունվար 28ին, Իտալիայի խնդրոյն համար լինելիք Դեսպանաժողովին իբրեւ խորհրդատու եւ մանաւորապէս պապական իշխանութեանց վրայ լինելիք խնդրոյն իբրեւ առաջնորդ գրված ու ժողովրդոց առջեւը ձգված է այս Տետրը, իմանալոյ համար թէ ինչ կերպիւ պիտի տրամաբանեն կամ դատեն զայն :

Դիտելոյ արժան երկու հակառակ կարծիք տեսնըվեցաւ այս Տետրին վրայ, երկուքն ալ դժգոհութենէն առաջ եկած. Պապին իշխանութիւնը պաշտպանողներն սասանեցան այս Տետրը կարդալով ու կարծեցին թէ' անոր հոգեւոր իշխանութիւնն ալ վտանգի մէջ պիտի իյնայ այս սկզբունքով. նոյնպէս եւ պապականութեան անհաշտ թշնամիք յուսահատեցան' վախնալով թէ անոր մարմնաւոր իշխանութիւնը բառնալով իրեն հոգեւոր իշխանութիւնը անպատճառ պիտի զօրանայ եւ անհետանալոյ վտանգէն բոլորովին պիտի ազատի : Բայց հեղինակին միտքը, այս հակառակ կարծեաց երկուքին ալ դէմ, նոր սկզբունք մի հաստատել է. եւ ահա իր խօսքերը.

« Պապին աշխարհական կառավարութիւնը ատելով' բոլորովին անոր անկմանը փափաքող, նոյնպէս եւ աշխարհական կառավարութիւնն ալ հաւատոյ մասն համարելով' ամենեւին դպել չուզողներուն մէջ տեղ անմերժելի սկզբունք մի կայ, որ ժողովրդոց իրաւանց ու կրօնից օգտին համեմատ է » :

Հեղինակին միտքը' Պապին հոգեւոր իրաւունքն ու ժողովրդին արդար պահանջմունքը պաշտպանելով երկու' հակառակ կարծեաց, այսինքն, պապականութեան սաստիկ թշնամեաց եւ չափազանց պաշտպանողաց տեղի չտալ է, որով եւ հռոմէական կրօնքը եւ իտալական ազատութիւնը վտանգէն ազատել : Պապին հոգեւոր

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

— Էնտէփանտանս պէլժ լրագրին ուղղուած հեռագրալուր մի ըսէ թէ, Կայսեր, Վալէվսքի կոմսին և Մէթէռնիկ իշխանին Ֆոնթէնպլօ ըրած խօսակցութիւնը իբր թէ դեսպանաժողովի հաւաքման արգելք եղող դժուարութիւնները դադրեցնելու համար է եղեր:

— Պօկրաւնայ լրագիրը սուտ հանէ այն լուրը, թէ Մէթէռնիկ իշխանը հրաման առած է Պառ և Դեսպանաժողով տեարին համար բացատրութիւն խնդրել Գաղղիոյ դահլիճէն: Եւ հաստատէ թէ մօտերս Մուաթիէ մարգիզին և Ռէքպէրկ կոմսին մէջ եղած խօսակցութեանը մէջ այն տեարին վերայ յիշատակութիւն անգամ չեղև:

— Մօնիթէօրը ծանուցանէ, թէ Ժէռօմ իշխանին առողջութիւնը հաստատուեր է:

— Անցեալ դեկտ. 26ին Սպանիոյ թագուհին աղջիկ զաւակ մի ծներ է: Թագուհին և երեխայն խիստ առողջ են:

— Մինչև ցարդ Փարիզի արուարձանները (շէհրին ճիվարը), քաղաքէն պատով մը բաժնուած էին, և այն տեղերէն քաղաք մտնող կառքերը և այլն մաքսի քննութեան տակ լինային: Իսկ դեկտեմբեր 31էն ամսոյս մէկը լուսնալոյ կէսգիշերին՝ կառավարութիւնն այս բաժանումը վերցնելով՝ արուարձանները բուն քաղաքին հետ միացուց: Եւ մաքսի գործակալութիւնները արուարձաններէն դուրսն եղած ամրոցներուն գծին մէջ հաստատեցան, ուր այն կողմերէն ներս մտած ապրանքները միայն պիտի քննուին. մինչ յառաջ՝ արուարձաններէն եկած ապրանքներն ալ քննուէին՝ և մաքսական օրինաց համեմատ տասանորդ վճարէին:

— Մօտերս եղած ամենատոյգ հաշիւներէ տեսնեմք որ, երկաթուղւոյն Գաղղիա հաստատուելէն ի վեր երկու միլիոն ճամբորդէն միայն մէկ հատը մեռեր, և 500,000էն ալ մէկը վիրաւորուեր է:

Իսկ հասարակ կառքերով և այլն եղած ճանապարհորդութեանց մէջ այս տասը տարուան միջոցին 336 հազար ճամբորդէն մէկը մեռեր և 30 հազարէն մէկն ալ վիրաւորուեր է: Ըսել է շոգեկառքին պատահած դժբաղդութենէն գրեթէ վեց անգամ աւելի պատահեր է ուրիշ կերպով եղած ճամբորդութիւններուն մէջ:

Պէլճիգայի շոգեկառքով եղած ճամբորդութեանց մէջ պատահած դժբաղդութիւնքը աւելի քիչ են: Ինը միլիոն ճամբորդէն մէկը մեռեր և երկու միլիոնէն մէկը վիրաւորուեր են: Փրուսիոյ և Պատէ դքսութեան մէջ գրեթէ 17 $^{1}/_{2}$ միլիոնէն մէկը մեռեր և 1,200,000էն մէկը վիրաւորուեր են:

— Պանդոկի մը խոհակերը (աշճը) որ մէկէն ի մէկ անյայտ եղեր էր, շատ բնտռուելէն յետոյ, տանը վերնայարկը գերանէ մը կախուած գտեր են:

Այս անձը, որ գտնուած ժամանակն արդէն խղդուած էր, 25 տարեկան երիտասարդ մըն է եղեր Հանրի Փարատի անուամբ: Քովը գտեր են իր ձեռօքը գրուած թուղթ մի, որուն մէջ ըսեր է թէ, շատ ժամանակէ ի վեր տարօրինակ հիւանդութեան մը ենթակայ լինելով՝ անկէ ազատուելոյ համար վերջապէս ինքզինք կախել որոշեր է: Իր հիւանդութեանը համար ինք վստահապէս կարծէ եղեր թէ, մամուկ մի, հաւանականաբար ականջէն ներս մտնելով, գլխուն մէջ բոյն շինած է. վասնորոյ խնդրեր է որ մահուանէն յետոյ իւր ամրմինը զննեն:

— Լիօնի Սուրհանդակը ասէ թէ, մեր քաղաքացի վաճառական մի անցեալ շաբթու Մարօնէ իւր ունեցած կալուածները գացեր էր նոցա վերակացուացը հետ իւր հաշիւները տեսնելոյ: Հօն այնպէս ծանր հիւանդացեր է, որ տեղւոյն բժիշկը ըսեր է թէ մինչև առաւօտ պիտի մեռնի: Եւ սուտոգի վրան երկարատև մարուք մի գալով 60 ժամու չափ մահատիպ անզգայութեան մը մէջ մնացեր է որ տղան ու աղջիկը զինքը մեռած կարծելով քովը գացեր, և տեղւոյն օրինաց համեմատ քննութիւնները կատարուելէն յետոյ, մեռելը զարդարելով թաղման պատրաստեր են, որն որ հետևեալ օրը պիտի կատարուէր:

Աղջիկը, որ գիշերն իր հօրը մեռելին քով անցուցեր էր աղօթելով, առաւօտեան մօտ ամենատատակ փռնչիւն մի (ագսըրմա) լսեր է և զարհուրելով ձեռքի աղօթագիրքը ձգեր և դուրս վազեր է բոլոր զօրութեամբ օգնութիւն կանչելով: Մէկէն կալուածոյ վերակացուները հասեր և տեսեր են որ քթէն առատ արիւն հոսի, որմէ քիչ քիչ հոգի առնելով մէկ երկու օրուան մէջ բոլորովին առողջցեր է:

— Այս օրերս տան կարասիք (էշեայ) վաճառողի մը խանութը, ապրանք գնելոյ համար մարդ մի մտնելով՝ 1200 ֆրանքի բան ծախու առեր է. զորոնք տունը փոխադրելոյ համար սայլի (առապա) մը մէջ տեղաւորելով՝ սայլորդին և խանութի սպասաւորին հետ դէպ ի տուն գացեր են: Տանն առջին հասնելնուն՝ սայլորդը և խանութի սպասաւորը սկսեր են ապրանքները վեցերորդ դստիկոնը (գաթ) կրել: Սակայն մաս մի բան վեր տանելնուն յետոյ վար իջած ժամանակնին՝ ոչ սայլը գտեր են, ոչ ապրանքին տէրը և ոչ գնողը, որոնք գնու տակը չէր վճարած:

Հետևեալ օրը սայլը փողոցի մը անկիւնէն գտնուեր է. իսկ այս գործողութեան ընող վարպետորդին տակաւին անյայտ է:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Այն ազգերը, որ զարգացեր բազմացեր են, առանց չափազանցութեան կարող եմք ասել, թէ իրենց յառաջադիմութեան գլխաւոր պատճառներէն մէկն ալ վաճառականութիւնն եղած է: Ինչպէս տեսնեմք նաև, թէ այն քաղաքները, որ վաճառականութեան յարմար դիրք ունին և բնակիչք առևտրոց զբաղեալ են, օրէ օր ընդարձակին և հարստանան:

Այս ճշմարտութեան մեր ազգայինք ալ, մանաւանդ մօտերս, լաւ համոզեցան և սկզբնաւորութիւններ ըրին թէ իրենց երկիրներուն և թէ Եւրոպիոյ մէջ: Սակայն տեսնուի որ իրենց ջանիցը համեմատութեամբ յառաջադիմութիւնը սակաւ է: Սորա պատճառը հարկաւ անհմտութիւնն է պիտի ըսեմք, քանզի փափաք և գործունէութիւն պակաս չէ մեզմէ: Այսու ամենայնիւ գլխաւոր թերութիւն մի ևս նշմարած եմք որ պիտի համարձակիմք ըսել, մեր վաճառականաց ուշադրութիւնը հրաւիրելոյ համար:

Բնութեան և ամէն բանի մէջ առաջին օրէնքն է, ի սկզբան պզտիկ և թերի լինել, և փոքր առ փոքր մեծնալ և կատարելագործիլ. ուստի և այս օրէնքին չհետևողներն ի հարկէ գործերնին չեն կարող զարգացնել. այնպէս մէկէն ի մէկ առաջին աստիճանի վաճառականի կարգն անցնելոյ փափաքողը ի հարկէ բոլորովին անհետանալոյ վտանգի մէջ գտանի:

Մեր ըրած այս դիտողութիւնը համառօտիւ հոս յիշատակելնուս յետոյ, մեր կողմանէ ալ գոնէ իրենց փոքր նպաստ մի մատուցանելոյ փափաքով պիտի ջանամք յառաջիկայ թերթերով՝ մեր Յայտարարութեան մէջ խոստացած կերպիւ ըստ կարի ընդարձակ ծանօթութիւնք տալ մեր սիրելի ազգային վաճառականաց:

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆՑ ԳԻՆ.	ԿԱՐՃ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄ	
ԼՕՆՏՈՆ............	25 10·/. էն	25 09·/.
ՄԱՏՐԻՏ............	5 27·/. էն	5 26 /.
ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ..........	214 $^{7}/_{8}$ էն	214 $^{3}/_{4}$
ՀԱՄՊՈՒՐԿ...........	189 $^{1}/_{2}$ էն	189 $^{3}/_{8}$
ՎԻԷՆՆԱ............	...·/. էն	...·/.
ՓԵԹԸՐՊՈՒՐԿ.........	...·/. էն	...·/.
ՆԷԱՊՕԼԻՍ...........	429·/. էն	428·/.
ՖՐԱՆՔՖՕՐԹ..........	216·/. էն	215 $^{1}/_{2}$

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆՑ ԳԻՆ.	90 ՕՐ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ	
ԼՕՆՏՈՆ............	24 95·/ էն	24 95 $^{1}/_{2}$
ՄԱՏՐԻՏ............	5 21 $^{1}/_{2}$ էն	5 21·/.
ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ..........	215 $^{5}/_{8}$ էն	215 $^{3}/_{8}$
ՀԱՄՊՈՒՐԿ...........	188 $^{3}/_{4}$ էն	188 $^{5}/_{8}$
ՎԻԷՆՆԱ............	499·/. էն	498·/.
ՓԵԹԸՐՊՈՒՐԿ.........	569·/. էն	568·/.
ՆԷԱՊՕԼԻՍ...........	424 $^{1}/_{2}$ էն	424·/.
ՖՐԱՆՔՖՕՐԹ..........	214 $^{1}/_{2}$ էն	214 $^{3}/_{8}$

Խմբագիր: Ա. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ.

ԱՏՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՂԻՔ

ՓԱՐԻԶ, մեր գրասենեակը, — rue Bonaparte, 44.
ՊՈԼԻՍ, Պ. Եդուարդ Մուրատեան:
ԱՆԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ, Տ. Մկրտիչ Քէաթիպեան:
ԶՄԻՒՌՆԻԱ, Տ. Ս. Ճէվահիրճեան:
ԲՐՈՒՍԱ, Տ. Եսայեան Եղբարք:
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, Տ. Յ. Մոսկովեան:
ԹԷՔԻՐՏԱՂ, Տ. Թ. Չէպիեան:
ԷՐԶՐՈՒՄ, Տ. Յովսէփ Յովսափաթեան:
ՎԱՆ, Տէր Մկրտիչ Վարդապետ Խրիմեան:
ՎԱԼԱՔԻԱ, (Եաշ) Տ. Յակոբ Պէյրէքեան:
ՄՈԼՏԱՎԻԱ, (Պուքրէշ) Տ. Միքիէ:
ՎԻԷՆՆԱ, Տ. Օտապաշեան:
ՀԱՄՊՈՒՐԿ, Տ. Բարունեան:
ՓԵԹԸՐՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄՈՍԿՎԱ, Տ. Յ. Իզմիրեան:
ՏՓԽԻՍ, Տ. Գաբրիէլ Միլքոնեան:
ԹԷՈՏՈՍԻԱ, Տ. Գաբրիէլ Վ. Այվազովսքի:
ԹԷՀՐԱՆ, Տ. Մ. Թորգոմեան:
ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, Յովակիմեան:
ՆՈՐ-ԵՕՐՔ, Տ. Մինասեան:
ԿԱԼԿԱԹԱՅ ԵՒ ՊՈՄՊԱՅ, Տ. Գ. Նահապետեան:

Հանրատու ԱԼՖՕՆՍ ՊՈՒՐԺՕԱ ՏԸ ՍՕԱ:

ՓԱՐԻԶ. — ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ.
Paris.— Typographie arménienne de Walder, rue Bonaparte 44.